

הרצל בתקשורת

דוח תקופתי (יוני 2020)

מאת ד"ר אנטון ברקובסקי

בעיתונות

ב"סגולה" פורסמה כתבה מורחבת על המיעוט המוסלמי באירופה ועל מאבקיו הפוליטיים. התברר, שכמה פעילים מוסלמים (דתיים ופוליטיים) מעריכים מאוד את הרצל בתור מקדם רעיונות שהיו אמורים להגן על המיעוט היהודי באירופה, מושפעים ממנו ואף מנסים לחקותו.¹

דימיטרי שומסקי הביע חלום. לפיו, מתישהו תקום בארץ התארגנות פוליטית מאוחדת של השמאל הפוליטי שתשים קץ למשטר הכיבוש. בסיום כתבתו ציטט מ"אלטנוילנד" של הרצל: "החלום אינו שונה בהרבה מן המעשה... כל מעשיהם של בני האדם היו פעם חלומות; כל מעשיהם יהיו ביום מן הימים לחלום".²

על רקע המצוקה הכלכלית שהביאה מגפת הקורונה החליט בעל העסק של "פלאפל התאומים" בגבעתיים לוותר על תעודת הכשרות הרבנית. עיתונאים ופוליטיקאים השתמשו בפרשה לצורך איור של מאבק הערכים הליברליים בכפייה הדתית. לטענת רויטל עמירן מדובר בכפייה דתית של הרבנות במסורתיים המוחלשים. הכותבת סיפקה דוגמאות ורקע היסטורי קצר על אודות המאבק בין ערכים ליברליים לבין אלו הלאומיים. לטענתה, הפער בין שני העולמות הערכיים היה עוד בזמן היותו של הרצל יו"ר הקונגרס הציוני.³

כתבה מורחבת הוקדשה ב"מקור ראשון" למשלחתה של תנועת "חיבת ציון" לארץ במטרה להתרשם מהישגי העלייה הראשונה. בכתבה הוזכר ברפרוף על קיומן של משלחות נוספות, כמו זו של הרצל ב-1898.⁴

ב"הארץ-גלריה" שיבחו את פעילותיה של שולה וידריך- ילידת תל-אביב שמבלי להיות אדריכלית ובעלת השכלה פורמאלית נחשבת ל"אחת המומחיות הגדולות לעיר העברית הראשונה". לטענת וידריך "תל-אביב היא הגשמת החלום של הרצל".⁵

במכתבו למערכת "הארץ" יצא עידו גילן נגד כתבתו של ארז תדמור - "לוינסון, השמאל אשם במלחמת תרבות" ובה נטען "כי השמאל הכריז מלחמה מפורשת נגד אתוס ציוני". גילן הפריך את הטענה, תמך בשמאל הישראלי וביקר קשות את השימוש בדמותו של הרצל בידי כוחות הימין, בין היתר על ידי תנועת הימין "אם תרצו" שתדמור היה אחד מראשיה.⁶

¹ גטו משלהם. סגולה (3.6.2020), עמ' 55-48.

² שומסקי, דימיטרי. יש לי חלום. הארץ (7.6.2020), עמ' 11.

³ עמירן, רויטל. הפלאפל וההגמוניה הליברלית. הארץ (10.6.2020), עמ' 11.

⁴ שקלאר, אילה. מסע המושבות הראשון. מקור ראשון - שבת (12.6.2020), עמ' 8-6.

⁵ ריבה, נעמה. האמא של תל אביב. הארץ- גלריה (10.6.2020), עמ' 7-6.

⁶ גילן, עידו. הרצל היה מתהפך בקברו. הארץ (26.6.2020), עמ' 11.

הרב יעקב אריאל התייחס ב"מקור ראשון" ליהדות הרפורמית. הרב יצא נגד "הרפורמה", מנהגיה וההנהגה של התנועה, אם כי סבר שיש לקרב את הרפורמים ליהדות. בין שאר הטענות נגד הרפורמים הזכיר כי הם היו נגד הלאומיות היהודית והציונות, מנעו מהרצל לכנס את הקונגרס הציוני הראשון במינכן בכך שהלשינו לשלטונות (כתוצאה מכך נערך הקונגרס בבאזל) ואף התנגדו להצהרת בלפור.⁷

ב"הארץ" פורסמה כתבה של אבי פישר, יו"ר כלל תעשיות, להגנת לן בלווטניק, וזאת בעקבות הכתבה נגדו ששודרה בערוץ 13 שבה נטען כי יש לו עניין בהטלת מס על המלט המובא לישראל. בין היתר ציין הכותב כי הוא ובלווטניק הם בעלי עניין במפעל המלט בנשר "...לא בגלל ההיבט הכלכלי, אלא בגלל, ואולי בעיקר, התחושה שנו עושים דבר חשוב... על בסיס חזונו של הרצל".⁸

בעיתון בשפה הרוסית "ספוטיק" הופיעה הודעה על החלטת משרד התרבות להנציח את טל ברודי - הספורטאי ששמו יירשם בספר הזהב של קק"ל ליד ענקי דור מייסדי הציונות, כמו הרצל ובן-גוריון.⁹

⁷ אריאל, יעקב. משני עברי המתרס. מקור ראשון - שבת (26.6.2020), עמ' 4.

⁸ פישר, אבי. אני מודה, שידלתי אותו. הארץ (25.6.2020), עמ' 11.

⁹ "אנחנו על המפה!" ועכשיו גם בתוך הספר. ספוטיק - השקמה מרכז (25.6.2020), עמ' 6 (ברוסית).